

Personskadekommittén Cirkulär 3/2019

2019-07-04

Schabloniserade inkomstunderlag

“Ersättning för inkomstförlust motsvarar skillnaden mellan den inkomst som den skadelidande skulle ha kunnat uppbära, om han icke hade skadats, och den inkomst som han trots skadan har eller borde ha uppnått...” (Skadeståndsl 5 kap 1 § st 2).

För den skadade som har fast anställning när olyckan inträffar eller där en yrkesinriktad utbildning pågår är det oftast inga större svårigheter att bedöma inkomsten som oskadad. Däremot uppstår bedömningssvårigheter när den skadade är barn eller ungdom, eftersom man i de flesta fall ännu inte uppnått den ålder där man gjort tydliga vägval för sitt framtida yrkesliv. Ju yngre personen är vid skadetillfället desto svårare att avgöra vilka arbets- och inkomstförhållanden som ska ligga till grund för beräkningen av inkomsten som oskadad.

De schabloniserade inkomstunderlagen kan användas för barn och ungdomar som inte blir helt arbetsförmögna men som fått en skada som påverkar yrkesvalet. De schabloniserade inkomstunderlagen kan även användas i andra fall där inkomstunderlag inte kan fastställas på annat sätt, t.ex. då barnet skadats i senare ålder då viss utbildningsinriktning kan skönjas men ingen klar yrkesinriktning finns. De schabloniserade inkomstunderlagen ska endast användas i de fall en individuell bedömning inte är möjlig att göra.

För barn och ungdomar som skadats allvarligt och blir helt arbetsförmögna används istället cirkuläret 2/2019 *Barnschablon*.

De schabloniserade inkomstunderlagen baseras på statistik från Statistiska Centralbyrån. Uppgifterna utgör medianlönen för den heltidsarbetande befolkningen på arbetsmarknaden.

Inkomstförlusterna beräknas genom en s.k. trappstegsmodell med intervallerna:

- 19-24 år
- 25-29 år
- 30-34 år
- 35-39 år
- 40-44 år
- 45-64 år

Skattningar av medianen av månadslön samt antalsuppgifter efter åldersgrupp och utbildningsnivå på hela arbetsmarknaden, år 2018¹

Uppdaterad tabell 2018 års löneuppgifter

Åldersgrupp	Utbildningsnivå	2018	
		Antal	Månadslön Median
19-24	Ej eftergymnasial utbildning	312 400	24 400
	Eftergymnasial utbildning	76 800	26 300
	Totalt	389 200	24 800
25-29	Ej eftergymnasial utbildning	260 300	27 000
	Eftergymnasial utbildning	229 700	30 000
	Totalt	490 000	28 400
30-34	Ej eftergymnasial utbildning	229 200	28 200
	Eftergymnasial utbildning	249 400	33 000
	Totalt	478 600	30 500
35-39	Ej eftergymnasial utbildning	211 700	28 700
	Eftergymnasial utbildning	262 900	35 600
	Totalt	474 600	32 000
40-44	Ej eftergymnasial utbildning	236 600	29 500
	Eftergymnasial utbildning	262 800	37 800
	Totalt	499 500	33 300
45-64	Ej eftergymnasial utbildning	1 060 100	30 000
	Eftergymnasial utbildning	778 700	39 000
	Totalt	1 838 700	33 100

Utbildningsnivån "totalt" inkluderar både de som endast har gymnasial utbildning och de som har eftergymnasial utbildning.

Beräkning av inkomstförlust

En bedömning får göras i det enskilda fallet för att bestämma vilken av följande tre schabloniserade inkomstunderlag som bör användas.

- "Ej eftergymnasial utbildning"
- "Eftergymnasial utbildning"
- "Totalt"

Om ersättning bestäms utifrån "totalt" eller "ej eftergymnasial utbildning" lämnas ersättning för inkomstförlust efter faktisk eller tänkt avslutad gymnasieutbildning.

Om ersättningen bestäms utifrån "eftergymnasial utbildning" lämnas ersättning för inkomstförlust fr.o.m. den 1 juli det år den skadade fyller 22 år utifrån en treårig eftergymnasial studietid.

¹ Statistikuppgifter inhämtade från Statistiska Centralbyrån. Beskrivning av statistiken bifogas varje beställning av löneuppgifter från Statistiska Centralbyrån; KVALITETSDEKLARATION Lönestrukturstatistik, hela ekonomin 2018, AM0110

Inkomstunderlag för respektive åldersintervall

Inkomstunderlag beräknade utifrån 2018 års statistikuppgifter.

“Ej eftergymnasial utbildning”

19-24 år: $24\,400 \text{ kr} \times 12,2 = 297\,680 \text{ kr}$

25-29 år: $27\,000 \text{ kr} \times 12,2 = 329\,400 \text{ kr}$

30-34 år: $28\,200 \text{ kr} \times 12,2 = 344\,040 \text{ kr}$

35-39 år: $28\,700 \text{ kr} \times 12,2 = 350\,140 \text{ kr}$

40-44 år: $29\,500 \text{ kr} \times 12,2 = 359\,900 \text{ kr}$

45-64 år: $30\,000 \text{ kr} \times 12,2 = 366\,000 \text{ kr}$

“Eftergymnasial utbildning”

19-24 år: $26\,300 \text{ kr} \times 12,2 = 320\,860 \text{ kr}$

25-29 år: $30\,000 \text{ kr} \times 12,2 = 366\,000 \text{ kr}$

30-34 år: $33\,000 \text{ kr} \times 12,2 = 402\,600 \text{ kr}$

35-39 år: $35\,600 \text{ kr} \times 12,2 = 434\,320 \text{ kr}$

40-44 år: $37\,800 \text{ kr} \times 12,2 = 461\,160 \text{ kr}$

45-64 år: $39\,000 \text{ kr} \times 12,2 = 475\,800 \text{ kr}$

“Totalt”

19-24 år: $24\,800 \text{ kr} \times 12,2 = 302\,560 \text{ kr}$

25-29 år: $28\,400 \text{ kr} \times 12,2 = 346\,480 \text{ kr}$

30-34 år: $30\,500 \text{ kr} \times 12,2 = 372\,100 \text{ kr}$

35-39 år: $32\,000 \text{ kr} \times 12,2 = 390\,400 \text{ kr}$

40-44 år: $33\,300 \text{ kr} \times 12,2 = 406\,260 \text{ kr}$

45-64 år: $33\,300 \text{ kr} \times 12,2 = 406\,260 \text{ kr}$

De schabloniserade inkomstunderlagen bör inte sänkas. Det schabloniserade inkomstunderlaget för intervallet 45-64 år för utbildningsnivån “totalt” är därför samma som för intervallet 40-44 år.

Inkomstförluster för förfluten tid

För förfluten tid görs beräkningen av inkomstförlusterna år för år. På Svensk Försäkrings hemsida finns statistik för barnschablonen upp till 30 års ålder fr.o.m. 2006 och framåt i arkivet. Från de schabloniserade inkomstunderlagen avräknas den skadades faktiska inkomster som inhämtas från Skatteverket på sedvanligt sätt för varje år.

Inkomstförluster för framtiden

För framtiden görs beräkningen av inkomstförlusterna utifrån inkomstunderlagen för respektive åldersintervall och inkomstförlusterna bestäms som livräntor inom de framtida åldersintervallen. Avräkning görs med den skadades senast kända faktiska inkomster i varje åldersintervall. Förlusten för respektive åldersintervall värdesätts årligen enligt reglerna om värdesättning av skadeståndslivräntor.

Om aktuell statistik saknas för fastställelseåret kan sista året räknas upp i enlighet med PSKs cirkulär Schabloniserad uppräkningsmodell av inkomstunderlag, cirkulär 3/2018.

Pensionsförlust

Pensionsförlusten beräknas på sedvanligt sätt enligt Trafikskadenämndens beräkningsmodeller.

Övergångsbestämmelser

För de ärenden där bolagen börjat använda den tidigare barnschablonen men inte slutreglerat ärendena i fråga om inkomstförlust bör den nya barnschablonen alternativt de schabloniserade inkomstunderlagen tillämpas vid den fortsatta prövningen i nämnden. Det bör alltså vara prövningstillfället som styr när den nya barnschablonen ska tillämpas. Perioder för förfluten tid som är prövade i nämnden utifrån den tidigare barnschablonen kvarstår. Den nya barnschablonen gäller för framtiden och den fortsatta prövningen i nämnden.